

УДК 378.014.5.015.31

І.В. Нестеренко, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

Н.С. Ковалевська, канд. екон. наук, проф. (ДБТУ, Харків)

ФОРМУВАННЯ НООСФЕРНОГО МИСЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКИХ І ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ ЄС

Важливим завданням ноосферної освіти є надання знань та розвиток навичок студентів щодо усвідомленого сприйняття й опрацювання інформації з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей. Розвиток ноосферного мислення сприяє формуванню підприємницьких, управлінських та цифрових компетентностей студентів, оскільки спрямований на гармонійне поєднання наукових знань, технологій та моральних цінностей для сталого розвитку суспільства. Ноосферне мислення передбачає усвідомлення впливу людської діяльності на планету, коли підприємницька діяльність формується на засадах раціонального ризику та передбачуваних результатів, які мінімізують негативний вплив на суспільство та сприяють розвитку екологічно відповідального підприємництва, є драйвером створення продуктів і послуг, які не шкодять довкіллю та підтримують стійкий розвиток, мають довгострокову вартість, враховують етичні та екологічні норми [1, с. 24].

Управлінські компетентності, засновані на ноосферному мисленні, дозволяють студентам бачити зв'язки між різними складовими системи та ефективно керувати взаємозалежними процесами, що особливо важливо в умовах швидких змін, де потрібні навички комплексного бачення. Ноосферне мислення сприяє розвитку відповідального лідерства, коли управлінські рішення враховують економічні інтереси, але й соціальні, екологічні, та культурні глобальні наслідки в умовах сучасних викликів [2, с. 130].

Студенти, які мислять в контексті ноосфери, усвідомлюють як позитивний, так і негативний вплив технологій на суспільство зосереджуючись на обережному та відповідальному підходах до розробки та використання цифрових технологій, зокрема в галузях штучного інтелекту, кібербезпеки та великих даних [3, с. 285]. За цих умов ноосферне мислення стимулює створення цифрових рішень, які мінімізують споживання ресурсів, сприяють сталому розвитку та формуванню необхідних компетенцій у студентів (табл. 1).

Таблиця 1 - Основні складові формування компетентностей студентів та методи їх розвитку

<i>Тип компетентностей</i>	<i>Основні складові компетентностей</i>	<i>Методи формування компетентностей</i>
Підприємницькі	- Ініціативність	- Проектне навчання
	- Креативність	- Бізнес-симуляції
	- Ризик-менеджмент	- Конкурси стартапів
	- Інноваційне мислення	- Майстер-класи від підприємців
Управлінські	- Лідерство	- Кейсові студії
	- Управління проектами	- Рольові ігри
	- Командна робота	- Робота в командах над реальними бізнес-задачами
	- Вміння приймати рішення	- Менторство та коучинг
Цифрові	- Робота з цифровими інструментами	- Курси з програмування та роботи з даними
	- Програмування	- Практичні лабораторії
	- Аналіз даних	- Використання онлайн-інструментів для навчання
	- Кібербезпека	- Модулі з кібербезпеки та ІТ-стратегії

Джерело: розроблено на основі [4; 5; 6]

Інтеграція в європейський освітній простір відкриває перед українськими студентами можливість для навчання, роботи та наукової діяльності. Впровадження європейських стандартів підвищує якість вищої освіти, робить її більш орієнтованою на потреби ринку праці та сприяє інноваційному розвитку країни [7]. Основні переваги імплементації європейських стандартів полягають у підвищенні мобільності студентів, участі в міжнародних наукових проектах, покращенні якості навчальних програм та забезпеченні якості освітніх послуг. Водночас для повного використання цих переваг важливим є формування ноосферного мислення у студентів, що дозволяє

виховувати відповідальне ставлення до світу, розуміння екологічних і соціальних викликів, а також здатність приймати рішення, орієнтовані на сталий розвиток. Формування ноосферного мислення є необхідним для підготовки студентів до реальних викликів у глобалізованому світі, що стає все більш динамічним і взаємопов'язаним. Воно сприяє інтеграції етичних, екологічних та соціальних аспектів у прийняття рішень, готує молодь до активної участі у вирішенні глобальних проблем, і, як результат, робить вищу освіту більш актуальною та відповідальною до вимог сучасного суспільства. Саме імплементація європейських освітніх стандартів забезпечує уніфікацію підходів до навчання, що сприяє гармонізації систем освіти та полегшує мобільність випускників. Вона є орієнтованою не лише на особисту вигоду, але й на глобальні інтереси, забезпечуючи відповідальне ставлення до бізнесу, управління та цифрових технологій.

Інформаційні джерела

1. Kurmyshev G., Khodakovsky Y., Ivanyuk O., Plotnikova M. Noo-spheric worldview in education. *Scientific Horizons*, 2018. 21(5), 24-31.
2. Наливайко О. Формування інформаційно-цифрової компетентності як результату професійної підготовки студентів класичних університетів. *Педагогічний альманах*. 2018. Вип. 40. С. 129–134.
3. Нестеренко І. В. Особливості розвитку цифрової освіти в умовах євроінтеграції України. Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : зб. матеріалів IV Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 27 жовт. 2022 р. 2022. С. 284-287. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/21435>
4. Anggraini M. P., Anugerahwati M., Sari R. N., Miranty D., Kurniasih K., Iswahyuni I. The ICT use of informal digital learning in enhancing EFL university students' English performance. *Computer Assisted Language Learning*. 2022. №23(3). Pp. 94-114.
5. Kashchena N., Nesterenko I. Digitalization of environmental safety management as a tool for ensuring sustainable development. Integration vectors of sustainable development: economic, social and technological aspects: collective monograph. The University of Technology in Katowice Press, 2023. Pp. 109-122. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/27313>
6. Ковалевська Н. С., Нестеренко І. В., Соколова Є. Б., Карбівнича Т. В. Цифровий компонент сучасного аудиту діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 161-168. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-161-168>.
7. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area URL: <https://eha.info/page-standards-and-guidelines-for-quality-assurance>